

ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ

До реалізації програми Всеукраїнського педагогічного практикуму "Світ творчості", який проходить під егідою Міністерства освіти і науки та Міністерства екології та природних ресурсів України, в тематичному аспекті "Особистісно-орієнтовані освітні технології в роботі позашкільних закладів еколого-натуралістичного напрямку" були залучені науково-

педагогічні працівники природничо-технологічного факультету нашого інституту у співпраці з фахівцями Кременецького ботанічного саду та Національного природного парку "Кременецькі гори".

Заходи, передбачені програмою практикуму, проводилися в м.Тернополі, Збараському, Кременецькому та Зборівському районах. У них брали участь представники відповідних структур Тернопільської обласної, Збараської,

Кременецької та Зборівської районних рад і адміністрацій, науковці Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка і Тернопільського обласного ІППО, Тернопільського обласного та районних еколого-натуралістичних центрів учнівської молоді, педагоги загальноосвітніх шкіл та позашкільних навчально-виховних закладів.

Виконання "кременецької" частини програми Всеукраїнського практикуму, в основному, здійснювалося на базі природничо-технологічного факультету нашого інституту організаційно-методичними зусиллями фахівців природничого профілю і набуло формату "круглого столу" за темою "Роль державних природоохоронних організацій у формування екологічної культури особистості". У засіданні "круглого столу" брав участь директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор В.В.Вербицький, який у програмі практикуму презентував тему "Модернізація змісту позашкільної освіти на засадах компетентісного підходу".

З доповіддю "Природоохоронна робота в Кременецькому обласному гуманітарно-педагогічному інституті ім.Тараса Шевченка" виступила декан природничо-технологічного факультету, кандидат біологічних наук О.І.Дух. Інформацію "Освітня галузь Кременеччини: сучасний стан і перспективи" учасникам "круглого столу" надала в.о.начальника відділу освіти Кременецької РДА І.С.Гусєва. Директор Національного парку "Кременецькі гори" М.О.Штогрин розкрив "Роль Національного природного парку "Кременецькі гори" у розвитку екологічної освіти і туризму в Кременецькому та Шумсь-

кому районах", а директор Кременецького ботанічного саду Р.С.Іваницький розповів про "Ботанічні сади та їх роль у формування екологічної культури школярів". Від імені педагогів ЗОШ з темою "Вплив природоохоронних акцій та дослідницької роботи на формування особистості школяра" виступила вчитель-

методист Кременецької ЗОШ № 2 Л.Т.Тимчук. Творчий учнівський колектив "Блискавка" Кременецької ЗОШ № 4 — володар Гран-прі Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти — показав програму "Земля — наш спільний дім".

Показово, що на текстовому полі еколого-виховної проблематики зустрілися не лише науковці різних рівнів та профілів, а й теоретики і практики, організатори і виконавці, педагоги й учні — громадяни держави різних груп і статусів.

ПРОБЛЕМИ, ШО СТОСУЮТЬСЯ ВСІХ

Одна з визначальних ознак сучасного глобалізованого світу — всеохопний взаємозв'язок і взаємозалежність явищ і процесів, планетарних і локальних проблем та шляхів їх вирішення. І всі вони так чи інакше, прямо чи опосередко-

вано стосуються або впливають на складники нинішньої цивілізації. Однак у цьому мультиверсумі проблем є така група, що кардинально визначає місце у світі не просто всіх, а всіх і кожного, і не опосередковано, а завжди і у всьому безпосередньо. Це проблеми психологічні, незаперечна універсальна значимість яких обумовлена парадигмою інтерсуб'єктивізму чи міжсуб'єктною комунікацією, що домінує в сучасному планетарному світогляді як відповідь на глобалізаційні виклики та ризики. Якщо висловитись образно: порушивши і навіть зруйнувавши природну гармонію світу, людина намагається врятуватися в течію до себе самої, комунікацією із собі подібними. Цей, на думку людини, рятівний простір належить до компетенції психології, від теоретичних і практичних можливостей якої визначальною мірою залежить, чи не буде екологія людської душі зруйнована так само, як екологія людського довкілля.

Тому не можуть залишитися поза увагою тематична спрямованість і методологічне оформлення заходів, здійснених кафедрою психології (завідувач — кандидат психологічних наук, доцент М.Б.Боднар) протягом кафедрального тижня. Серйозність намірів наших фахівців психологів підтвердило засідання кафедри, що проходило у форматі "круглого столу" за темою "Актуальні проблеми

сучасної психології". Важливим елементом тижня кафедри стали відкриті заняття, на яких викладачі продемонстрували високий науково-методичний рівень реалізації навчально-виховних завдань у царині конкретних навчальних дисциплін. Відкрите лекційне заняття з психології провів кандидат педагогічних наук В.М.Мартинюк. А відкриті семінарські заняття показали кандидат психологічних наук Т.О.Долга (з "Етики і психології сімейного життя") й асистенти В.П.Назарук (з "Основ психогієни") та М.В.Голота (з "Основ соціалізації особистості").

Характерною особливістю тижня кафедри психології стало поєднання творчих зусиль науковців кафедри і студентів старших курсів педагогічного факультету. Зокрема, учасники науково-методичного семінару "Психологічні аспекти проблеми "емоційного вигорання" педагога" поряд з доповідями доктора біологічних наук, професора М.М.Ільєнка ("Стрессова реакція організму як психофізіологічна основа емоційного вигорання") і кандидата педагогічних наук В.М.Мартинюка ("Психологічна саморегуляція педагога") познайомилися з науковими розвідками студентів-науковців. Вікторія Колчак (31-ДП, науковий керівник Н.Б.Бабій) розкривала "Теоретичні аспекти проблеми "емоційного вигорання" фахівця педагогічного профілю", а Ольга Гоцюк (41-СП, науковий керівник Т.О.Долга) — "Фактори впливу "емоційного вигорання". "Проблема "емоційного вигорання": порівняльне дослідження вчителів шкіл і викладачів ВНЗ" цікавила Олену Силку (31-СП, науковий керівник Н.М.Савелюк), а про "Дослідження рівня професійного вигорання вчителів" розповідала Тетяна Ковальчук (51-ДПК, науковий керівник В.П.Назарук).

Змістовною була практична частина тижня кафедри, в якій, окрім наших викладачів та студентів, брали участь педагоги ЗОШ і ДНЗ м.Кременця, а також науковці з інших вищих закладів освіти. Психологічний тренінг для студентів "Пізнай самого себе" провела асистент С.С.Гусаківська; вона ж підготувала для всіх учасників тижня психологічний тренінг з елементами гештальту і психодрами. Досвід практичних психологів місцевих освітніх закладів представила педагог Кременецької ЗОШ № 4 Н.В.Герасимович, провівши тренінг методом арт- і казкотерапії "Дивовижна сила мистецтва".

Без перебільшення, неоціненне теоретичне і практичне значення для наших фахівців, студентів, вчителів ЗОШ і

вихователів ДНЗ мала зустріч із професійними тренерами-психотерапевтами з вищих закладів освіти м.Рівного. Професор кафедри психології Рівненського інституту Міжнародного університету розвитку людини "Україна" В.В.Назаревич запропонувала ворк-шоп "Використання малюнків для швидкого самовідновлення", а кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Рівненського ДГУ О.Г.Ставицька — майстер-клас "Створення персональних терапевтичних казок".

У рамках тижня кафедри відбулося засідання студентського наукового гуртка з проблем психології. Юні науковці досліджували "емоційне вигорання" фахівця (Олена Силка, 31-СП), роботу з дітьми-"аутистами" (Тетяна Дідук, 31-СП), віртуальне спілкування (Ольга Гоцюк, 41-СП) — під науковим керівництвом Н.М.Савелюк; роль позитивних емоцій (Софія Гуляк, 41-СП, науковий керівник Т.О.Долга), роль рідної мови у розвитку і формуванні особистості (Віта Шульжук, 31-ДП, науковий керівник Н.Б.Бабій), роль пам'яті у засвоєнні знань (Олена Покотило, 41-ДП, науковий

керівник М.В.Голота), а також психічне здоров'я студентської молоді (Аліна Гикава, 31-СП) та адаптацію першокурсників до умов ВНЗ (Ольга Стус, 11-Н), роботами яких керувала В.П.Назарук).

На завершення наголосимо на основному позитиві тижня кафедри психології: поєднання творчих зусиль науковців кафедри, фахівців з інших ВНЗ, педагогів-практиків ЗОШ і ДНЗ, студентів профільного факультету. Досвід вартий наслідування...

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРАКТИКУМ

Науково-педагогічний і студентський колективи долучилися до реалізації українсько-польського проекту, що діє в рамках Всеукраїнського фестивалю книги "Джура-фест — 2013". На творчу зустріч, організовану ректоратом інституту (проректор з виховної роботи М.В.Сиротюк) і студентським активом (голова студпорофкому Андрій Заблоцький, голова студпарламенту Сергій Колісецький) спільно зі Спілкою польських письменників з м.Вроцлава (голова Спілки Анджей Бартинський), прибули члени Національної спілки письменників України Олександр Гордон і Марія Людкевич, поет-бард Олесь Дяк, а також польські письменники Анджей Новак і Казимір Бурнат. У процесі активного творчого діалогу між майстрами слова і представниками педагогічної спільноти вималювалися загальні портрети української і польської літератур, насамперед їх поетичного сектора, що конкретизувалося виступами авторів і підтвердилося презентуванням бібліотеці інституту їх книгами з автографами.

Польський поет Казимір Бурнат подарував нашим любителям поетичного слова свою збірку з оригінального назвою "Піднебіння небес", а його колега по літературному

цеху Анджей Бартинський — збірку з інтригуючим заголовком "Повернися, бо черешні...". Знаходить спільну (не лише творчу, а й формальну) мову з польським авторами львівський письменник Олександр Гордон, який свої збірки

"Вибрані SMS" та "Кохання у Львові" написав українською, польською й італійською мовами. Він же, як головний редактор, познайомив присутніх з першим номером альманаху

найсучасніших літературно-мистецьких текстів і перекладів "Форма (р) т"у.

Науковий співробітник Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук Петро Шкраб'юк передав бібліотеці інституту свою поетичну книгу "Співзвучність". Лауреат літературних премій ім.Лесі Українки та ім.Павла Тичини, відома українська поетеса Марія Людкевич презентувала майбутнім педагогам збірки "Спитати б янгола" та "Пізнаємо місто рідне". Поет, композитор і виконавець, автор 14 поетичних збірок, трьох піснених компакт-дисків і двох музичних фільмів, лауреат багатьох музичних конкурсів і фестивалів Олесь Дяк поповнив бібліотеку навчального закладу своїми книгами "Політ водопаду" і "Шипшинова моя душа".

Знайшлося місце і для сучасних інформаційних технологій: електронний бібліотеці інституту передали мультимедійний компакт-диск "Галицький золотослів" — вибрані твори останніх років 42 галицьких поетів і прозаїків.

Фото Петра ДАНИЛЮКА